

Nya sound i en gränsstad

Att läsa *Från Wantons till Wild Force*¹, Sven-Erik Klinkmanns digra verk om den svenska och tvåspråkiga populärmusiken i Vasa, blev för mig på flera olika sätt en upplevelse av nya perspektiv. Min läsning aktualiserade vem jag, som läsare, är. För mig har Vasa alltid varit Staden, eller på min dialekt snarare Stan. Stan som är så självklar att man inte bryr sig om att säga namnet, för alla vet ändå vad man talar om. Faktum är dock att de år som jag har bott inom Vasa stads gränser kan räknas på ena handens fingrar. Jämfört med Klinkmanns självklara insider-perspektiv märker jag under läsningen att jag befinner mig på stort avstånd från ”min stad”, vilket är ett nytt och oväntat perspektiv för mig. Dessutom upptäckte jag att Klinkmanns musikaliska Vasa är någonting helt annat än det Vasa som jag, som ändå anser mig vara musikintresserad, känner till. Jag tillhör nämligen en yngre generation, och jag inser, precis som författaren påpekar, att Vasa-banden som han behandlar mycket långt har undgått att noteras i populärmusikens historieskrivning i Finland. Det här gör att jag emellanåt får känslan av att det är en helt okänd stad som jag läser om, trots alla bekanta namn och platser som dyker upp i texten.

Sven-Erik Klinkmann tecknar en mångfacetterad bild av populärmusiken och i viss mån också av ungdomskulturen i Vasa under perioden 1960–1990. Han avgränsar sig till den svensk- och tvåspråkiga delen av den populärmusikaliska scenen, men förfaller ändå brottas med denna gränsdragning genom större delen av boken. Efter att ha

läst boken funderar jag fortfarande på avgränsningarna, framför allt på frågan ”när blir ett band tvåspråkigt?” Har det att göra med vilket språk som bandmedlemmarna använder internt, beror det på deras publik, repertoar eller på hur bandet iscensätter sig självt? Eller handlar det om vilken kontext bandet förekommer i? Detta förfaller vara en central fråga för författaren, och det är säkert en fråga som inte har några absoluta svar. Det hade dock varit intressant att veta hur författaren har arbetat vid sitt urval av band och individer som behandlas respektive väljs bort.

Överhuvudtaget hade jag önskat mera uppgifter om tillvägagångssätt, urval och metodologi. Eftersom informationen nu är så kortfattad märker jag att jag blir osäker på hur jag ska läsa boken. Frågan vem som är den tänkta läsaren återkommer flera gånger medan jag läser. Jag undrar över hur urvalet av intervjupersoner och framför allt de sex bandmedlemmar som historieskrivningen kretsar kring har gjorts. Ibland får jag känslan av att författaren tänker igenom musikupplevelserna från sin ungdom och återger sina reflektioner. Jag är övertygad om att en stor grupp av de som var med då det begav sig kommer att vara intresserade av Klinkmanns bok, kanske främst av nostalgiska skäl. Denna grupp läsare kommer säkert också att uppskatta bokens långa, deskriptiva sekvenser. Det är dock en omfattande redogörelse som läsaren får i sin hand och en del av kapitlen är mycket långa, till och med över 50 sidor. För mig, som tillhör en yngre generation bidrar detta till att jag har svårt att hitta den röda tråden både i boken i stort och i de enskilda kapitlen. Jag snarare får känslan av ett nystan bestående av röda trådar som rullar fram genom den digra undersökningen.

¹ Klinkmann, Sven-Erik 2010. *Från Wantons till Wild Force. Nya Sound i en gränsstad*. Hedemora: Gidlunds.

Klinkmanns undersökning fokuserar på görare och i viss mån på makare, för att använda beteckningar från *Musik, medier, mångfald* (Lundberg, Malm, Ronström 2001 s. 48ff), det vill säga på bland annat musiker, producenter och distributörer. Detta grepp gör att individen bakom musiken lyfts fram, vilket tilltalar mig. Angreppssättet leder också till att den undersökta genrens dynamik och föränderlighet tydliggörs. Samtidigt är Klinkmann noga med att följa spår bakåt i tiden. De två begreppen i bokens underrubrik, innovation och tradition, försvarar alltså sin nyckelposition inom undersökningen. På så sätt skriver författaren in de lokala banden och aktörerna i en större populärmusikalisk historieskrivning, som sträcker sig långt utanför Finlands gränser.

Under min läsning märker jag dock att jag hakar upp mig på detaljer som har att göra med bokens utformning snarare än med Klinkmanns undersökning. Jag sitter och funderar över de olika gårdar och miljöer som, ibland ganska detaljerat, beskrivs: "trähuset mitt emot Arbis, finns det ett sånt? Det kanske det är rivet? Eller tänker jag på fel sida av korsningen?" Några kartor av det Vasa som behandlas skulle med fördel ha kunnat ingå i boken. Andra detaljer som jag fastnar på är de stora mängder av person- och bandnamn som förekommer, ofta i flera olika kapitel.

Ett register över namnen och deras förekomster i texten hade underlättat för läsaren, om denne liksom jag blir osäker på i vilket sammanhang man tidigare läste om de olika personerna och banden. Ytterligare en aspekt som skulle ha förenklat läsningen är ett särskilt typsnitt för de långa citaten. Med den nuvarande utformningen är det inte alltid självklart var de börjar och slutar. För tydlighetens skull kunde även intervjuarens och intervjupersonernas repliker ha markerats i de långa citaten, som ofta har karaktären av åsiktsutbyten snarare än intervjuer.

Från Wantons till Wildforce är en bok som kommer att uppskattas av många olika intressegrupper. Bandens fans och österbottningar med ett lokalhistoriskt intresse är självskrivna. I och med att Klinkmann tar sig an en del av populärmusikens historia som hittills inte tycks ha väckt vetenskapligt intresse ökar gruppen läsare som bör ha nytta av boken. För den som funderar på frågor om gränsdragningar mellan svenskt och finskt, om tradition och innovation och inte minst om populärkultur under perioden 1960–1990 kommer Klinkmanns bok att bli en inspirationskälla och att bidra med en stor mängd faktauppgifter.

Johanna Björkholm